

Microsoft Tek Bir İşletim Sistemiyle Tüm Cihazlara Dokunabilecek mi?

Son zamanlarda tabletler ve akıllı telefonlar gibi dokunmatik cihazların tüketiciler arasında giderek yaygınlaşması, bilişim endüstrisindeki en önemli gelişmelerden biri olarak kabul ediliyor. 1995 yılında neredeyse sadece masaüstü sistemlerden oluşan bir dünya için tasarladığı Windows 95 işletim sistemi arayüzünün temel prensiplerini Windows 7'ye kadar korumaya devam eden Microsoft ise, bu yeni dünyaya uyum sağlayabilmek için Windows 8 ile birlikte büyük bir değişimin eşliğinde. Acaba Microsoft on yıllardır bilgisayar kullanıcılarının artık neredeyse genlerine işlemiş bir kullanım biçimini yeniden yorumlama riskini avantaja çevirebilecek mi?

Windows Web Servisleri
Başkan Yardımcısı Antonie Leblond

Microsoft'un 1993'ten beri Kuzey Amerika, Avrupa, Afrika, Hindistan, Avustralya, Orta Doğu ve Latin Amerika gibi birçok farklı bölgede gerçekleştirdiği TechEd etkinliğinin Avrupa ayağı, bu yıl 26-29 Haziran tarihlerinde Amsterdam'da gerçekleştirildi. Bu yılki Avrupa TechEd etkinliğinin odağında da bulut odaklı çözümler ve Microsoft'un sonbaharda piyasaya sürmeye hazırladığı Windows 8 işletim sistemi yer alıyordu.

Windows 8, yaklaşık 1 yıldır ön sürümleriyle takip ettiğimiz bir işletim sistemi. Hatta Microsoft bir süredir işletim sisteminin "release preview" sürümünü windows.microsoft.com/en-US/windows-8/download indirip bilgisayarınıza kurmanıza da izin veriyor.

Windows 8'e uzun zamandır aşina olmakla birlikte, burada bu yeni işletim sistemine daha da yakından bakma, beraberinde getirdiği köklü değişimin ardındaki stratejiyi etraflıca öğrenme fırsatı yakaladık. Sürüm hayli önemli, çünkü yeni bir Windows sürümü olmanın ötesinde dokunmatik kullanıma yönelik iyileştirmeler içeriyor, cep telefonlarından akıllı televizyonlara kadar her türlü cihaza yönelik kullanım biçimlerini de ortak bir paydada buluşturmayı hedefliyor.

Bu kadar büyük bir değişimin sebebi ne?

Etkinlikte öncelikle Windows Web Servisleri Başkan Yardımcısı Antonie Leblond'u dinledik. Leblond, "Windows 7 harika bir işletim sistemi" diyerek söze başladı. "Bugüne kadar 600 milyondan fazla Windows 7 lisansı sattık. Yaptığımız işten hem bizim, hem kullanıcıların ne kadar memnun olduğunu anlatamam."

Peki madem işler bu kadar iyi gidiyordu, Microsoft neden Windows 8 ile tamamen yenilenmiş bir arayüze ve kullanıcı deneyimine odaklanma yolunu seçti?

"Çünkü günümüzde geline noktada yeni bir şeyler yapmamız gerekiyordu" dedi Leblond. "Windows işletim sisteminin arayüzünde hâlâ Windows 95'ten gelen öğeleri kullanıyoruz. Kullanım hissine ve kullanım biçimine baktığınızda o günden bugüne neredeyse hiçbir fark yok. Oysa biz o işletim sistemini ortaya koyarken ortalıkta sadece masaüstü bilgisayarlar vardı. Bırakın tabletleri veya akıllı telefonları, dizüstü bilgisayarlar bile sadece ayrıcalıklı bir kesimin sahip olabildiği bir lüksten ibaretti."

Dolayısıyla Microsoft, "PC sonrası dönem" olarak adlandırdığımız PC harici akıllı cihazların her geçen gün etkisini daha da artırdığı bir dünyada yeni işletim istemini tüm cihazları kapsayacak biçimde tasar-

layarak son derece cesur bir adım atmaya hazırlanıyor.

Onlarca yıldır kullandığınız simgeleri, masaüstü görünümünü, hatta “Başlat” tuşunu bir kenara bırakacak ve yepyeni bir şeylere alışmak zorunda kalacaksınız.

“20 yıllık alışkanlıkların sonu gelmeliydi”

Birçok kişi, bu ölçüde büyük bir değişimin bilgisayar kullanıcılarının kemikleşmiş kullanım alışkanlıklarından dolayı dirençle karşılaşacağını düşünüyor. İnternet üzerindeki yorumlara baktığınızda “Start tuşunu aradım bulamadım, 5 dakika sonra kapattım eski sisteme döndüm” gibi yorumlarda bulunanlar çok.

Aslında haksız da sayılmazlar. Ne za-

Microsoft, Windows 8 işletim sisteminde hem dokunmatik hem de klavye ve fareyle kullanımı destekliyor.

man ki insanlara uzun zamandır sunduğunuz ürün ve hizmetleri bir anda alıştıklarından çok daha farklı bir şekilde sunmaya başlıyorsunuz, değişim olumlu yönde bile olsa, önemli oranda kullanıcı değişime karşı direnç gösteriyor.

Ama Microsoft’a göre bu noktada alınan risk boşuna değil. “1995’te tüm bilgisayarlar masaüstü bilgisayarırken, bugün satılan bilgisayarların yüzde 60’i dizüstü” diyor Leblond. “Bundan 5 yıl önce dokunmatik ekranlı cihazların sayısı bir elin parmaklarını geçmezken, bugün fiziksel klavye kullanan cihazların sayısı yok denecek kadar az. Bu da üzerimize yeni yükler bindirdi. Taşınabilir cihazlar için güç kullanımını iyileştirmek zorundaydık, dokunmatik kullanıma uyum sağlamak zorundaydık, mobil çalışma anlayışını geliştirmek zorundaydık. Üstelik tüm bunları, sanki düşüncelerinizin bir uzantısıymış gibi kolayca kullanabileceğiniz ve anında tepki verebilen bir arayüz eşliğinde sunmak zorundaydık. Windows 8, bu çabaların bir sonucudur.”

Kıscası Microsoft, Windows 8 ile Windows ekosistemine alışmış olan kullanıcıların neredeyse 20 yıllık ezberini bozmaya hazırlanıyor.

Sistemin kalbindeki Metro arayüzü

Hem büyük hem de üzerindeki bilgini uygulamanın amacına göre periyodik olarak değişebildiği renkli ve “yaşayan” simgeler, büyük etkileşim alanları, akıcı bir arayüz Windows 8’in temelini oluşturuyor.

Microsoft’un ortaya koyduğu ve Metro adını verdiği bu arayüz aslında sadece bilgisayarlar için değil, cep telefonundan akıllı televizyona kadar aklınıza gelebilecek her cihaz için ortak bir kullanıcı deneyimi sunmayı vaat ediyor. Sadece göze hoş görünmek veya hızlı tepki vermek için değil, sahip olduğunuz her türlü cihaza anında erişim sağlayabilmek için kurulanmış bir arayüz. Microsoft, Metro sayesinde bu zor işi gayet güzel becermiş gibi görünüyor.

Tabii bu eski alışkanlıkların tamamen geride bırakıldığı anlamına gelmiyor. Windows 8 açıldığı anda karşınıza yer alan simgelerden biri “Desktop” adını taşıyor. Bu simgeye bastığınızda özlediğiniz eski görünüme anında dönebiliyorsunuz.

Windows 8 arayüzünde hareketler genellikle ekran çerçevesinin dışından başlıyor ve çerçevenin içine girerek sonlanıyor. Mesela sol taraftan içeri doğru bir çizgi çekiyorsunuz, açık uygulamalar arasında anında geçiş oluyor. Yukarıdan gelip sağa veya sola bir L çiziyorsunuz, uygulama

küçülüp ekranın kenarına yerleşiyor. Uygulamayı dış çerçeveden başlayarak yukarıdan aşağıya sürüklüyorsunuz, uygulama kapanıyor.

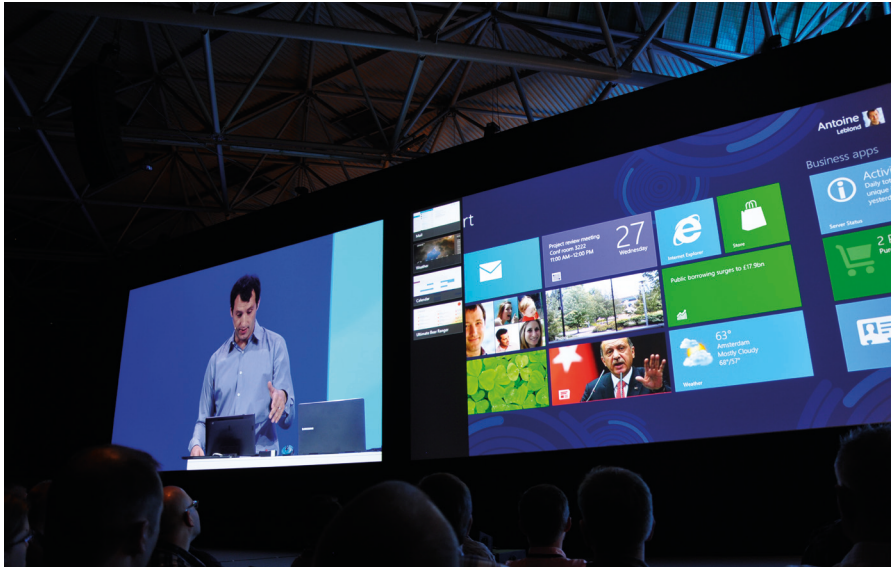
Aynı şeyleri fareyle yapmak isterseniz, harekete ekranın köşelerinden başlıyorsunuz. Örneğin fareyi sağ alt köşeye getirdiğinizde ana menü açılıyor. Sol tuşa tıkladığınızda altta uygulama özellikleri karşınıza geliyor. Uzaklaşma ve yaklaşma gibi fonksiyonları da fare tekerleği üstleniyor.

TechEd etkinliğinde biraz da Windows 8 Metro arayüzünün uygulamalar için sunduğu yeni fırsatlardan bahsedildi. Henüz uygulamayı açmadan kullanıcıya bilgi taşıyan şu “yaşayan simgeler” konusu çok ilginç örneğin. Artık uygulamanın fonksiyonu haricinde, Metro arayüzündeki görüntüsü de bir etkileşim ve çekim noktası haline dönüşecek. Haber uygulamasının simgesi üzerinde en son haber başlıkları ve görselleri, müzik uygulamasında yeni albümler, fotoğraf albümünde en son eklenen fotoğraflar, kurumsal uygulamalarda kazanılan yeni müşteri sayısının anlık raporu, okunmayı bekleyen mesaj sayısı, aklınıza ne gelirse...

Windows 8 geliştirici platformu yöneticilerinden Ian LeGrow’un anlattığına göre uygulamaları yeni arayüze uyarlamak da son derece kolay olacak. Hatta LeGrow toplantı sırasında Visual Basic derleyicisini açarak bir uygulamayı yarım saat içinde Metro arayüzüne uygun hale getirdi.

Windows 8’in açılışta beliren Metro arayüzü. Eğer eski görünüme dönmek isterseniz üzerinde “Desktop” yazan simgeye tıklamanız yeterli.

Windows 8 üzerinde yer alan yaşayan simgeler, uygulamayı çalıştırmaya gerek kalmadan kullanıcıyı bilgilendirme görevini üstleniyor.

Windows 8'in öne çıkan özellikleri

Windows to Go: Artık Windows işletim sistemini ve uygulamalarınızı USB belleklere aktarabileceksiniz. Daha sonra dilediğiniz bir bilgisayarda çalışmaya devam etmek için hazırladığınız USB'yi bilgisayara takarak bilgisayarın USB'den açılmasını sağlamanız yeterli.

Windows Store: Artık Windows içinde tıpkı akıllı telefonlardaki mobil uygulama dükkânları gibi Windows Store uygulaması yer alacak. Buradan yeni uygulamaları doğrudan seçebilecek, satın alabilecek ve yükleyebileceksiniz.

Metro arayüzü: Microsoft tarafından sadece masaüstü ve dizüstü bilgisayarlar için değil, tablet ve akıllı telefon gibi dokunmatik kullanıma odaklı ürünler için de özel olarak geliştirilen bu arayüz, yeni işletim sisteminin görünürdeki en büyük değişimini simgeliyor.

Artırılmış güvenlik: Microsoft'un ürettiği antivirüs ve casus önleme yazılımları artık kutudan çıktığı anda Windows 8'in bir parçası olacak.

Internet Explorer 10: Windows 8 ile gelen Internet Explorer'ın yeni sürümünde geliştirilmiş CSS3, HTML5 desteği ve donanım hızlandırma gibi özellikler yer alıyor.

Hızlı açılış: Windows 8 ile gelen yeni Protogon dosya sistemi sayesinde sistemin açılma hızı önceki sürümlere göre çok büyük oranda iyileştirilmiş.

Sürekli açık uygulamalar: Uygulamalar artık tamamen kapanmak yerine mobil cihazlarda olduğu gibi uyku durumuna geçecek. Bu sayede uygulamayı yeniden çalıştırdığınızda bekleme süreniz en aza inecek.

Düşük bellek kullanımı: Windows 8 kaynak kullanımındaki iyileştirmeler sayesinde 300 MB altında belleğe sahip cihazlarda bile çalışabilecek.

Platform çeşitliliği: Windows 8 masaüstü bilgisayarlardan akıllı televizyonlara kadar her platformda karşımıza çıkacak.

ARM işlemci desteği: Windows 8 sadece x64 mimarisine değil ARM mobil işlemcilere yönelik sürümlerle de gelecek.

Windows 8 için uygulama geliştirmeyi düşünenler dev.windows.com adresinde detaylı bilgi bulabilir.

8 saniyede açılan Windows

Daha sonra Windows 8 program yöneticilerinden Bill Karagounis sahneye çıktı ve tüm bu gelişmelerin ardındaki görünmeyen kısımlardan, yani performans iyileştirmelerinden ve güvenlikten bahsetti.

Karagounis, Windows 8 işletim sisteminde virüsten koruma sistemlerinin artık "doğuştan" itibaren ve gerçek zamanlı olarak bulunduğunu söyleyerek söze başladı. Bununla ilgili de bazı denemeler yaptı. Örneğin virüslü USB'yi sisteme taktı, bilgisayar anında "yanlış giden bir şeyler var" diyerek virüsü etkisiz hale getirdi. Yine açılış dosyalarını değiştiren başka bir virüslü sistemi bu kez sistem çalışırken yerleştirdi ve sistemi yeniden başlattı. Sistem başlama noktasında kendini tamire aldı ve virüsün yaptığı değişikliklerin uygulamaya geçmesini engelledi.

Windows 8'in mevcut güvenlik özelliklerinin yanı sıra performans konusunda getirdiklerini, itiraf etmek gerekirse şaşkınlık içinde seyrettik. Örneğin üzerinde deneme yaptıkları bir Ultrabook modelinde Windows 8'in açılıştan itibaren sadece 8 saniyede kullanılabilir hale geldiğini gözlerimizle görmek hayli şaşırtıcıydı. Üstelik burada sistemin uyanmasından değil, sıfırdan açılmasından bahsediyoruz.

Arka planda yer alan ilginç bir özellik de bilgisayarını elden çıkarmak veya ilk alındığı günkü haline döndürmek isteyenler için sunulan seçenekler. Bu yeni özellikler sayesinde derseniz PC'yi ilk günkü haline döndürebiliyor veya diskindeki verileri tamamen geri getirilemeyecek şekilde silerek bir sonraki sahibi için hazır hale getirebiliyorsunuz. Tıpkı cep telefonlarındaki sıfırlamak veya fabrika ayarlarına döndürmek gibi.

Sizin anlayacağınız elinizde CD'lerle Windows'a format atmaya çalışmak artık tarihe karışıyor.

Windows 8 ile birlikte piyasaya çıkacak olan Microsoft Surface Tablet, aynı zamanda Microsoft'un kendi markasını taşıyan ilk bilgisayarı.

Çalışma ortamınızı USB'de taşıyacaksınız

Bu noktada bir diğer ilginç özellik de "Windows to Go" adı verilen özellik. Bu özellik sayesinde Windows 8 çalışma ortamınızı bir USB belleğe aktarıyorsunuz. Daha sonra bu USB belleği bir başka sisteme takıp sisteme "USB belleği kullanarak açıl" komutu verdiğinizde, sistem en son bıraktığınız haliyle karşınıza dikiliyor.

Üstelik bu sanal bir ortam değil. USB'yi taktığınız bilgisayarın ağ donanımını, işlemcisini, grafik kartını kullanıyor. Bir tek diske dokunmuyor, o da kullanmakta olduğunuz mobil sistemle yerel sistem arasında dosya alışverişi olmaması için güvenliğe dair bir önlem. Dilerseniz burada yaptığınız tüm değişikliklerin bulut servisleri üzerinden ana sisteminizle senkronizasyonunu da sağlayabiliyorsunuz.

İşin en ilginç de bir nedenle USB belleği çıkardığınızda ekrandaki sürecin donması ve belleği taktığınızda aynen devam etmesi. Bunu da meraklı biri çıkarıp bakarsa veya çocuklar oynarken belleği çekerse iş güç berbat olmasın diye düşünmüşler. 60 saniye içinde belleği geri takarsanız aynen çalışmaya devam ediyorsunuz. 60 saniyeyi geçerseniz, sistem geri dönmeyeceğinizi düşünerek güvenlik amacıyla kendini otomatik olarak kapatıyor.

Acaba kullanıcı uyum sağlayabilecek mi?

Bu yılın sonbahar aylarında piyasaya çıkması beklenen Windows 8 ile ilgili olarak TechEd'den derlediğimiz izlenimleri bu şekilde özetlemek mümkün. Tabii bunlar en çok görünen yenilikler, elbette ki bunların haricinde birçok irili ufaklı yenilik de işletim sistemiyle birlikte gelecektir.

Bundan sonra ne olacağı ise kullanıcıların tercihiyle ilgili. Ben bu satırları yazarken Microsoft'un tarihinde ilk kez zarar ettiğine dair haberler ortalıkta dolaşmaya başlamıştı. Şirket dokunmatik tabanlı akıllı cihazların etrafında şekilleneceği belli olan yakın gelecekteki yerini almak için atması gereken adımlarda biraz geç kalmış olsa da, yapılan hazırlık sırasında verilen vaatler tutulmuş gibi görünüyor.

Özellikle de şirketin yine sonbaharda piyasaya sürmeye hazırlandığı Microsoft Surface tabletin başarısına bağlı olarak, mobil pazarda durum bir anda değişmeye başlayabilir. Bilgisayar ve özellikle de Ultrabook üreticileri de yeni nesil sistemleri dokunmatik kullanıma uygun hale getirmek için yeni tasarımlar üzerinde çalışmaya devam ediyor. Kullanıcıların bu yenilikleri ne ölçüde kabulleneceğini bekleyip göreceğiz.

Windows Metro arayüzü, Windows Phone 7 işletim sistemiyle birlikte bir süredir hâlihazırda akıllı telefonlarda kullanılıyor.

Profesyonel bilişim yazarlığı kariyerine 2000 yılında PC Magazine Türkiye dergisinde editör olarak başlayan Levent Daşkıran, aralarında çok sayıda dergi ve günlük gazetenin de yer aldığı birçok yayına makale, derleme ve çevirileriyle katkıda bulundu. 2001'den beri *Bilim ve Teknik* ve *Bilim Çocuk* dergilerine yazılarıyla düzenli olarak katkıda bulunan Daşkıran, Interpromedy bünyesindeki **BTnet.com.tr** web sitesinde Yayın Yöneticisi olarak görev yapıyor.